

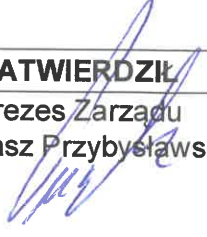
 ORLEN SERWIS	INSTRUKCJA NR IN/BHP-03-PBH/OS	WYDANIE: D1 DATA: 05.03.2026
PRACE NA WYSOKOŚCI DO PROCEDURY PR/BHP-03-PBH/OS		
OPRACOWAŁ	AKCEPTOWAŁ	ZATWIERDZIŁ
Koordynator PBH Damian Kamiński 	Kierownik PBH Olga Kolankiewicz 	Prezes Zarządu Tomasz Przybyśławski

1. CEL INSTRUKCJI

Celem Instrukcji jest zapewnienie jednolitego sposobu postępowania przy organizacji i realizacji prac na wysokości.

2. ZAKRES STOSOWANIA

Instrukcja zawiera opis wymagań i działań jakie należy podjąć przy organizowaniu i prowadzeniu prac na wysokości.

3. DOKUMENTY ZWIĄZANE

- Dokumentacja ZSZ,
- Instrukcje Stanowiskowe – szczegółowe wytyczne dla pracowników dotyczące sposobu wykonania konkretnych czynności na danym stanowisku,
- Akty prawne ogólnie obowiązujące,
- Akty organizacyjne przyjęte do stosowania w ORLEN Serwis S.A. zgodnie z Zasadami tworzenia, wydawania, aktualizacji i uchylania wewnętrznych aktów organizacyjnych w ORLEN Serwis S.A.,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie *ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy*,
- Standard S4 Prace na wysokości ORLEN S.A.

4. DEFINICJE

Analiza bezpieczeństwa zadania (ang. JSA – Job Safety Analysis) – udokumentowana analiza szczególnych zagrożeń związanych z pracą i odpowiednich środków zabezpieczających, które muszą być wprowadzone w celu zapewnienia bezpiecznej realizacji robót. Obowiązkowymi elementami JSA są: opis zadania, identyfikacja zagrożeń, ocena ryzyka, dobór zabezpieczeń (środki organizacyjne, środki ochrony zbiorowej, środki ochrony indywidualnej), opis sposobu wykonania prac (IBWR, BIOZ dla prac określonych w przepisach).

Analiza ryzyka ostatniej chwili (ang. LMRA – Last Minute Risk Analysis) – metoda oceny ryzyka przed rozpoczęciem zadania wykonywana przez pracowników wykonawcy, mająca na celu uświadomienie zagrożeń oraz sprawdzenie własnej wiedzy na temat zadania. Zastosowanie LMRA ma być weryfikowane poprzez wywiady podczas kontroli realizacji prac przez osoby nadzoru.

Bortnice – ciągle krawężniki wokół brzegów pomostu roboczego rusztowania o wysokości 15 cm, chroniące przed przypadkowym wypadaniem przedmiotów z podestu.

Budowniczy rusztowań – osoba, która montuje rusztowania, jest przeszkolona z zakresu montażu i posiada stosowne uprawnienia.

Dopuszczający rusztowanie do użytkowania – pracownik posiadający stosowne uprawnienia budowlane uprawniające do nadzoru przy budowie i przekazania do użytku rusztowania.

Drabina przenośna – konstrukcja ułatwiająca wchodzenie na niewielkie wysokości, zazwyczaj do kilku metrów, wykonana z metalu, składająca się z pionowych belek połączonych poziomymi szczeblami.

Instrukcja Bezpiecznej Realizacji Prac (IBRP) – instrukcja opracowana do realizacji prac niebezpiecznych oraz pozostałych prac, zawierająca ten sam zakres merytoryczny, co zezwolenia

jednorazowe i spełniającą tę samą rolę, co zezwolenia. W określonych przez spółkę przypadkach (np.: realizacja tego samego zakresu prac, a prace są prowadzone i nadzorowane przez te same osoby, wymienione w Instrukcji (Nadzorujący, Wykonawca, Asekurujący), w takich samych warunkach, w ciągu wielu kolejnych dni) dopuszcza się ich wykonywanie na podstawie Instrukcji bezpiecznej realizacji prac (wg obowiązującego zarządzenia w sprawie realizacji prac na podstawie pisemnych zezwoleń).

Instrukcja Bezpiecznego Wykonywania Robót (IBWR) – instrukcja określająca sposób zapobiegania zagrożeniom związanym z wykonywaniem robót budowlanych oraz sposób postępowania w przypadku wystąpienia tych zagrożeń.

Kierujący pracami – mistrz, brygadzysta lub inny uprawniony pracownik (posiadający aktualne szkolenia bhp dla osób kierujących pracownikami), któremu zostało zlecone kierowanie pracami na wysokości, posiadający aktualne szkolenie bhp dla pracowników nadzoru.

Koordynator BHP – pracownik, który został wyznaczony (zgodnie z art. 208 Kodeksu Pracy) do koordynacji prac w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa, w przypadku kiedy w jednym miejscu i czasie wykonują zadania pracownicy zatrudnieni przez co najmniej dwóch pracodawców.

Kosz montażowy – konstrukcja stalowa w formie klatki, przeznaczona do prac na wysokości z użyciem dźwigu, wyposażona w elementy zapewniające bezpieczeństwo pracowników.

Metryka rusztowania lub protokół odbioru technicznego – karta umieszczona na rusztowaniu, na której podane są podstawowe informacje dotyczące rusztowania tj.: lokalizacja/nr urządzenia, typ rusztowania, nośność podestów, wykonawca rusztowania, potwierdzenie dopuszczenia do użytkowania przez uprawnionego pracownika – data i podpis, nr uprawnień budowlanych.

Plan Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia (BIOZ) – plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w rozumieniu przepisów obowiązującego rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu i formy planu BIOZ oraz szczegółowego zakresu rodzaju robót budowlanych stwarzających zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.

Podest roboczy – powierzchnia rusztowania, na którym pracownik wykonuje roboty.

Poręcze ochronne – elementy rusztowania zamontowane wokół podestu roboczego rusztowania, chroniące pracowników przed upadkiem z wysokości.

Podnośnik, podest ruchomy – urządzenie techniczne służące do transportu pionowego pracowników wraz z niezbędnym wyposażeniem w celu wykonywania pracy na wysokości.

Praca na wysokości – w rozumieniu przepisów jest to praca wykonywana na powierzchni znajdującej się na wysokości co najmniej 1,0 m nad poziomem podłogi lub ziemi.

Do pracy na wysokości nie zalicza się pracy, jeżeli powierzchnia ta:

- osłonięta jest ze wszystkich stron do wysokości co najmniej 1,5 m pełnymi ścianami lub ścianami z oszklonymi oknami,
- wyposażona jest w inne stałe konstrukcje lub urządzenia chroniące pracownika przed upadkiem z wysokości.

Projekt rusztowania – dokument, zawierający szczegółowe wytyczne budowy rusztowania.

Rusztowanie – tymczasowa konstrukcja budowlana, z której mogą być wykonywane prace na wysokości, służąca do utrzymywania osób, materiałów i sprzętu. Do grupy rusztowań roboczych zaliczane są wszystkie rusztowania wykorzystywane do prac na wysokości w budownictwie oraz w przemyśle do prac remontowych. Mogą to być wszystkie typy rusztowań łącznie z rusztowaniami jezdnyymi.

Rusztowanie projektowe – wszystkie pozostałe rusztowania, czyli rusztowania systemowe, które są montowane w konfiguracji innej niż zawarta w Instrukcji montażu lub rusztowania niesystemowe nazywane rusztowaniami nietypowymi i wymagają wykonania dokumentacji projektowej.

Rusztowanie systemowe (inwentaryzowane) – tymczasowa konstrukcja budowlana, w której wymiary siatki konstrukcyjnej są jednoznacznie narzucone poprzez wymiary elementów rusztowania. W przypadku kiedy rusztowanie systemowe jest montowane zgodnie z Instrukcją

montażu i eksploatacji jest nazywane rusztowaniem typowym i nie wymaga wykonania dodatkowej dokumentacji projektowej.

Użytkownik rusztowania – pracownik Spółki lub podwykonawcy, który wykonuje prace z rusztowania.

Zezwolenia jednorazowe na wykonywanie prac szczególnie niebezpiecznych – dokument ustalający warunki bezpieczeństwa, uprawniający do rozpoczęcia prac np. na wysokości.

5. ODPOWIEDZIALNOŚĆ

5.1. PREZES ZARZĄDU

- zatwierdza niniejszą Instrukcję,
- odpowiada za potwierdzenie Instrukcji jako użytecznej zapewniając zasoby do jej realizacji.

5.2. KIERWONIK DZIAŁU BHP I OCHRONY ŚRODOWISKA jest odpowiedzialny za:

- monitorowanie i nadzór nad aktualnościami niniejszej Instrukcji.

5.3. KAŻDY PRACOWNIK jest odpowiedzialny za:

- stosowanie zasad opisanych w Instrukcji.

5.1. KIERUJĄCY PRACAMI na wysokości zobowiązany jest:

- zapewnić dopuszczenie do pracy na wysokości tylko pracowników posiadających aktualne orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy na wysokości oraz odpowiednie kwalifikacje,
- przed rozpoczęciem prac upewnić się, czy rusztowanie jest wyposażone w metrykę rusztowania/protokół odbioru technicznego – zawierające wszystkie wymagane zapisy potwierdzające proces odbioru technicznego rusztowania,
- dokonać przeglądu codziennego rusztowania (oceny stanu technicznego rusztowania przed rozpoczęciem prac),
- udzielić instruktażu doraźnego, zapoznać realizujących prace z zezwoleniem / poleceniem / IBWR (o ile dotyczy) i JSA, a także uzyskać potwierdzenie tego faktu (złożenie podpisu przez pracownika),
- w przypadku stosowania do prac na wysokości drabiny linowej, posługując się tzw. „kartą bezpieczeństwa” stanowiącą załącznik do niniejszej Instrukcji i dokonać oceny bezpieczeństwa drabiny,
- przed przystąpieniem do prac na wysokości nadzorujący ze strony wykonawcy zewnętrznego bądź jego przełożony określa i komunikuje wykonawcom prac metody ewakuacji oraz zabezpiecza środki konieczne do tego celu, tj. zestaw ewakuacyjny dobrany do wykonywanych pracy na wysokości; zestawy ewakuacyjne muszą być kompletne i w wymaganym stanie technicznym; za stan i kompletność sprzętu ewakuacyjnego oraz jego nieuzasadnione użycie odpowiada Nadzorujący ze strony Wykonawcy,
- upewnić się o właściwym stanie technicznym podnośnika/kosza montażowego,
- codziennie dokonywać wizualnej oceny stanu technicznego balustrad ochronnych i innych urządzeń ochronnych,
- właściwie organizować prace oraz dbać o prawidłowy dobór środków ochrony indywidualnej do pracy na wysokości,
- do pracy dopuścić tylko tych pracowników, którzy posiadają stosowny sprzęt ochronny na sobie,
- kontrolować i egzekwować prawidłowe stosowanie przez podległych pracowników przydzielonych środków ochrony indywidualnej i stałych środków technicznych zabezpieczających przed upadkiem z wysokości,

- kontrolować i egzekwować przestrzeganie warunków bezpieczeństwa określonych w zezwoleniu jednorazowym/poleceniu i w Instrukcji bezpiecznej realizacji prac na wysokości,
- okresowo kontrolować, by podlegli pracownicy przestrzegali warunków bezpieczeństwa określonych w zezwoleniu jednorazowym oraz stosowali się do Instrukcji bhp przy robotach na wysokości,
- wstrzymać prace w przypadku zauważenia zagrożenia zdrowia i życia pracowników i poinformować o tym fakcie wydającego zezwolenie oraz inne stosowne służby.

5.2. WYKONAWCA PRAC na wysokości zobowiązany jest:

- upewnić się o właściwym stanie technicznym rusztowania, sprawdzić czy rusztowanie jest odebrane (protokół odbioru), czy jest kompletne, czy posiada wszystkie podesty, bortnice, czy jest stabilne, itp., w razie potrzeby usunąć z podestów śnieg, lód. itp.
- zapoznać się z zezwoleniem i IBWR (o ile dotyczy) oraz JSA, a także własnoręcznym podpisem potwierdzić ten fakt,
- przed przystąpieniem do pracy pracownicy wykonawcy, powinni przeprowadzić **ANALIZĘ RYZYKA OSTATNIEJ CHWILI (LMRA)**, czyli odpowiedzieć sobie twierdząco na wszystkie poniższe pytania:
 - Czy masz właściwe pozwolenie na pracę?
 - Czy znasz zagrożenia wynikające z wykonanych prac oraz zasady i tryb ich prowadzenia?
 - Czy używany przez Ciebie sprzęt, narzędzia, maszyny, urządzenia są w wymaganym stanie technicznym?
 - Czy jesteś uważny i unikasz rutyny?
 - Czy na miejscu pracy panuje porządek?
 - Czy masz wszystkie wymagane środki ochrony indywidualnej, wymagany sprzęt?
 - Czy moja praca jest jedyną, realizowaną w tym miejscu?

Jeśli, na któreś z pytań nie można odpowiedzieć twierdząco – należy wstrzymać się z podjęciem pracy do momentu poczynienia odpowiednich działań niwelujących.

- prace na wysokości wykonywać zgodnie z ustaleniami zawartymi w zezwoleniu pisemnym,
- wygrodzić teren prac taśmą / barierą nożycową (harmonijkową) oznakowaną nazwą lub logo firmy niezależnie od rodzaju prac prowadzonych na wysokości należy wyznaczyć i w sposób trwały oznakować strefę niebezpieczną w promieniu 1/10 wysokości, jednak nie mniej niż 6 m, w której istnieje zagrożenie spadania z wysokości narzędzi i materiałów,
- stosować sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości, wyposażyć pracowników w wymaganą odzież ochronną, obuwie ochronne oraz środki ochrony indywidualnej dobrane do ochrony przed występującymi zagrożeniami – zgodnie z wymaganiami ORLEN S.A., BOP, ANWIL S.A., ORLEN Południe w tym zakresie, zezwoleniem lub IBRP. Wykonawcy prac na wysokości muszą zostać zapoznani z zasadami stosowania tych środków.
- nie przestawiać rusztowania, nie demontować ich elementów konstrukcyjnych, upewnić się, że rusztowania zostały dopuszczone do pracy, są odpowiednio posadowione, skonstruowane i zabezpieczone poręczą,
- jeżeli przed rozpoczęciem prac na wysokości lub w toku pracy zauważone zostaną nieprawidłowości stwarzające niebezpieczeństwo dla osób realizujących prace na wysokości lub dla osób przebywających w otoczeniu, roboty powinny być przerwane do momentu usunięcia zagrożenia i sprawdzenia rusztowania przez pracownika dopuszczającego rusztowanie do użytku,

- zapoznać wykonawców prac z oceną ryzyka zawodowego przy wykonywanych przez nich pracach, a pracownicy własnoręcznym podpisem mają potwierdzić ten fakt,
- w przypadku konieczności wykonywania prac na wysokości z podnośników kosзовых wykonawca musi wyposażyć osoby realizujące prace w indywidualne środki chroniące przed upadkiem z wysokości oraz wskazuje punkty ich podczepienia,
- wychodząc na wyższy poziom, zamykać klapę/barierę dostępu,
- zabezpieczyć ciągi komunikacyjne pionowe przed ewentualnym wejściem osób postronnych,
- po zakończeniu prac na wysokości potwierdzić pisemnie ten fakt w zezwoleniu, powiadamiając zatwierdzającego w sposób z nim uzgodniony.

6. SPOSÓB POSTĘPOWANIA

6.1. ŚRODKI OCHRONNE

Zabrania się rozpoczynania i prowadzenia jakichkolwiek prac na wysokości bez środków ochrony indywidualnej oraz wymaganej odzieży i obuwia roboczego/ochronnego, które zostały przewidziane do stosowania na danym stanowisku podczas realizacji prac na wysokości.

6.2. ŚRODKI OCHRONY INDYWIDUALNEJ chroniące przed upadkiem z wysokości muszą:

- posiadać znak CE,
- być stosowane w terminie ważności/trwałości przewidzianym przez producenta,
- posiadać do wglądu dokumenty potwierdzające przeglądy przewidziane przez producenta,
- być kompletne oraz w dobrym stanie technicznym, nie wskazującym na ich zużycie,
- być w należytej czystości.

6.3. WYKONUJĄC PRACĘ NA WYSOKOŚCI zawsze należy stosować hełm z zapiętym pasem podbródkowym z czteropunktowym mocowaniem do hełmu.

6.4. WYMAGANIA DLA ŚRODKÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH przed upadkiem z wysokości.

- punkty stałego mocowania zabezpieczeń muszą być identyfikowane i uzgadniane z wydającym zezwolenie, a także spełniać odpowiednią wytrzymałość,
- należy stosować pełne szelki bezpieczeństwa wyposażone w klamry zaczepowe typu D,
- lonże z włókien syntetycznych oraz podzespoły łącząco-amortyzujące muszą być wyposażone, na każdym złączu, w samozatrząskowy karabińczyk z podwójnym zabezpieczeniem,
- środki zabezpieczające przed upadkiem należy przed każdym użyciem poddać oględzinom wizualnym, a wszelkie elementy uszkodzone oraz takie, które były użyte do powstrzymania upadku – wymienić,
- szelki bezpieczeństwa powinny być wyposażone w linkę bezpieczeństwa (lonżę) z systemem amortyzującym dobranym do środowiska prowadzonych prac,
- lonża musi być przymocowana do szelek bezpieczeństwa, a drugim końcem do stałego punktu kotwienia,
- linka bezpieczeństwa (lonża) musi ograniczać upadek do maksymalnie (1,5 m) i w miarę możliwości być przymocowana powyżej głowy pracownika,
- lonże i szelki bezpieczeństwa mogą być wykorzystywane wyłącznie, jako ochrona przed upadkiem z wysokości,
- jeśli podczas pracy na wysokości zachodzi konieczność wypięcia lonży w celu przeniesienia sprzętu lub usunięcia przeszkody, jako ochronę przed upadkiem należy zastosować podwójną linkę bezpieczeństwa lub lonżę typu Y, tak aby, w każdej sytuacji pracownik był przypięty do minimum 1 punktu,
- w przypadku stosowania lin statycznych poziomych, linki i szelki bezpieczeństwa można stosować łącznie z karabinkiem z podwójnym zabezpieczeniem,

- nie dopuszcza się pracownika do pracy na wysokości bez środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego, które zostały przewidziane do stosowania na danym stanowisku pracy.

6.5. ZEZWOLENIA NA WYKONYWANIE PRAC

Na terenie **ORLEN S.A. w Płocku, BOP Basell ORLEN Polyolefins, Zakładu PTA i CCGT we Włocławku, ANWIL S.A. we Włocławku oraz ORLEN Południe S.A.** realizacja prac na wysokości jest objęta systemem „Zezwoleń na wykonywanie prac niebezpiecznych”. Zabrania się rozpoczynania i prowadzenia jakichkolwiek prac na wysokości bez uzyskania pisemnego zezwolenia jednorazowego na prace szczególnie niebezpieczne wydanego zgodnie z zasadami i trybem przyjętym w każdym z ww. obszarów lub pisemnego polecenia na wykonanie prac przy urządzeniach energetycznych (jeżeli jest wymagane) albo „Instrukcji Bezpiecznej Realizacji Prac” (IBRP).

Przed rozpoczęciem prac na wysokości należy przeprowadzić analizę bezpieczeństwa zadania (**JSA**), zwracając szczególną uwagę na: zagrożenia związane z możliwością upadku osób lub przedmiotów, sposoby zarządzania kluczowymi zagrożeniami bezpieczeństwa przy pracy na wysokości, dobór właściwych i skutecznych metod zmniejszenia ryzyka i jego kontroli oraz odpowiedniego sprzętu, możliwość wystąpienia niesprzyjającej pogody lub innych czynników zewnętrznych mogących zakłócić proces prac, wybór odpowiednich i stałych punktów kotwienia sprzętu, drogę swobodnego spadania, uwzględniając następujące składowe: długość linki bezpieczeństwa + długość rozwiniętego amortyzatora + wysokość, na której znajduje się pracownik + margines bezpieczeństwa.

Dodatkowo i o ile to konieczne, zezwolenie na prace powinno również odwoływać się do stosowania zasad:

- zapobieganie wyciekom substancji chemicznych,
- izolowania źródeł energii wg. LO/TO.

Wykonawcy prac muszą zapoznać się z JSA oraz własnoręcznym podpisem potwierdzić ten fakt.

6.6. BEZPIECZNE PROWADZENIE PRAC NA WYSOKOŚCI

Pracownik wykonujący pracę na wysokości powinien posiadać aktualne orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania prac na wysokości.

6.6.1. PRACA NA RUSZTOWANIACH

Zgodnie z postanowieniami przepisów, rusztowania powinny m.in.:

- posiadać odpowiednio wytrzymałe pomosty o powierzchni roboczej wystarczającej dla zatrudnionych oraz składowanych materiałów,
- posiadać konstrukcję dostosowaną do przenoszenia działających obciążeń,
- zapewniać bezpieczną komunikację pionową i swobodny dostęp do stanowisk pracy,
- stwarzać możliwość wykonania pracy w pozycji nie powodującej nadmiernego wysiłku,
- rusztowania typowe wykonuje się zgodnie z wymaganiami norm,
- rusztowania nietypowe - zgodnie z projektem i dokumentacją techniczną,
- rusztowania inwentaryzowane powinny być zaopatrzone w atest wytwórni, a ich montaż i demontaż oraz eksploatacja powinny być prowadzone zgodnie z instrukcjami producentów,
- montaż i demontaż rusztowań powinien być wykonany przez osoby przeszkolone w zakresie montażu i eksploatacji rusztowań, a także pod kierownictwem upoważnionej osoby i zgodnie z dokumentacją techniczno-ruchową rusztowania,
- w trakcie prac narzędzia i materiały powinny być zabezpieczone przed upadkiem z wysokości, poprzez użycie szczelnych barier na poziomie realizacji prac, jak i lin mocujących, zabezpieczających narzędzia przed upadkiem,

- zdemontowane elementy np. metalowe elementy obudowy izolacyjnej powinny zostać zabezpieczone przed przemieszczeniem się/upadkiem z wysokości oraz magazynowane w stabilnej pozycji, w sposób nie blokujący drogi komunikacyjnej,
- do mocowania narzędzi w miejscach grożących ich upadkiem z wysokości należy używać linki przymocowane do stałych elementów,
- narzędzia i sprzęt, inny niż przenośne narzędzia ręczne, nie mogą być transportowane ręcznie podczas przemieszczania się po rusztowaniu,
- transport narzędzi i materiałów winien być realizowany w szczelnych torbach/skrzyniach/ na linach w sposób uniemożliwiający przypadkowe przemieszczenie się elementu transportowanego lub jego upadek,
- nie wolno przenosić narzędzi i sprzętu luzem, a także w kieszeniach,
- materiały o dużej objętości lub ciężkie należy transportować w górę przy użyciu innych środków, takich jak żurawie lub wciągarki.

Czynności **zabronione** podczas prac z użyciem rusztowań:

- prace po zmroku, jeżeli nie zorganizowano oświetlenia zapewniającego dobrą widoczność,
- realizowania prac z rusztowań z luźnymi deskami lub panelami,
- stosowania tzw. „rusztowań warszawskich”,
- prac w czasie gęstej mgły, opadów deszczu i śniegu lub gołoledzi,
- użytkowanie elementów indywidualnego sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości, które brały udział w powstrzymywaniu spadania,
- pracy podczas burzy i wiatru o prędkości przekraczającej 10 m/s, a także w sąsiedztwie czynnych linii elektroenergetycznych.

WAŻNE!

- Na rusztowaniu powinna być wywieszona tablica informująca o dopuszczalnym obciążeniu pomostów roboczych.
- Użytkowanie rusztowania dopuszczalne jest po dokonaniu jego odbioru przez Kierownika budowy, potwierdzony zapisem w metryce rusztowania lub w dzienniku budowy, rusztowania wyłączone z użytkowania muszą posiadać informację o treści: „ZAKAZ UŻYTKOWANIA”. Informacja winna być zamieszczona na czerwonej karcie.
- Rusztowania usytuowane bezpośrednio przy drogach i ulicach oraz w miejscu przejazdów i przejść powinny mieć daszki ochronne na wysokości nie mniejszej niż 2,4 m od poziomu terenu i ze spadkiem 45° w kierunku źródła zagrożenia, szerokość daszka powinna być co najmniej 0,5 m większa z każdej strony niż szerokość przejścia czy przejazdu. Pokrycie daszków powinno być szczelne i dostatecznie wytrzymałe na przebicie przez spadające przedmioty.
- Na powierzchniach stałych wzniesionych powyżej 1 m, na których w związku z wykonywaną pracą mogą przebywać ludzie oraz służących jako przejścia, należy zamontować balustrady ochronne. Balustrady powinny składać się z poręczy ochronnych, umieszczonych na wysokości 1,1 m i krawężników (bortnic) o wysokości 0,15 m. Pomiędzy poręczą a krawężnikiem (bortnicą) należy umieścić poprzeczki na 1/3 wysokości i 2/3 wysokości licząc od poręczy lub wypełnić tą przestrzeń w sposób uniemożliwiający wypadnięcie ludzi.
- Podczas prac na rusztowaniu należy wyznaczyć strefę niebezpieczną i zabezpieczyć ją za pomocą stałych barier - wygrodzeń pomalowanych w biało-czerwone pasy.
- Osoba wykonująca prace na wysokości korzystająca z rusztowania musi być zapięta do stałego punktu kotwiczenia sprzętu, który zapewnia trwałe połączenie i nie może doprowadzić do przypadkowego rozłączenia. Punktem kotwiczącym mogą być również element rusztowania, jeżeli spełnione zostaną następujące warunki:

- rusztowanie jest zakotwione do obiektu,

- albo ma wymiary podstawy powodujące, że stanowi ono stateczną konstrukcję wolnostojącą,
- lub punkt kotwiczący stanowi element konstrukcyjny rusztowania, czy też jest on określony w dokumentacji producenta rusztowania.
- Jeżeli pracownik jest zmuszony do pracy w taki sposób, że musi wychylać się poza obręb poręczy lub ze względów technicznych nie jest możliwe zainstalowanie poręczy ochronnych podestu stałego, powinien bezwzględnie użyć szelek bezpieczeństwa przypinając linkę do stałej konstrukcji.
- Przy pracach na rusztowaniach nie jest wymagane stosowanie lin asekuracyjnych.
- Równoczesne wykonywanie robót na różnych poziomach rusztowania jest dopuszczalne, pod warunkiem zachowania wymaganych odstępów pionowych między stanowiskami pracy. Odległości bezpieczne wynoszą w poziomie co najmniej 5 m, a w pionie wynikają z zachowania co najmniej jednego szczelnego pomostu, nie licząc pomostu, na którym roboty są wykonywane.
- Prowadzenie prac z użyciem ognia otwartego, przy którym następuje rozprysk iskier, wymaga stosowania kurtyn zapobiegających przedostawaniu się iskier na niższe poziomy.
- Pozostawianie materiałów i wyrobów na pomostach rusztowań i ruchomych podestów roboczych po zakończeniu pracy jest **zabronione**.
- Zabrania się zrzucania z rusztowań jakichkolwiek przedmiotów. Należy zabezpieczyć narzędzia/elementy przed upadkiem z wysokości. Wszystkie materiały (śruby, części, zbędne materiały, odpady itp.) powinny być usuwane z rusztowania w workach, skrzynkach lub spuszczone poprzez zamontowane do tego celu koryta.
- Przemieszczając się po rusztowaniach nie należy trzymać rąk i luźnych, niezabezpieczonych przedmiotów w kieszeni.
- Do ręcznego wciągania na rusztowanie ładunków o małej masie, należy bezwzględnie stosować wysięgnik ze zbloczem.
- Elementy/materiały o obłych kształtach, które nie posiadają specjalnych uchwytów do mocowania zawiesia, należy podnosić w koszach, siatkach lub pojemnikach, posiadających odpowiednią wytrzymałość.

Wszelkie operacje dźwigowe realizowane w strefie prac na wysokości muszą być realizowane z zastosowaniem wzmożonych środków ostrożności jak:

- komunikacja radiowa pomiędzy operatorem / sygnalistą / odbiorcą;
- stosowanie dźwiękowych sygnałów ostrzegawczych dla innych osób będących w zasięgu operacji czy sygnalizacji ręcznej;
- stosowanie liny kierunkowej zamocowanej do ładunku,
- oznakowanie sygnalisty w sposób widoczny za pomocą kamizelki lub kurtki odblaskowej z napisem HAKOWY / SYGNALISTA; w celu szybkiej identyfikacji osoby, wskazane jest użycie kamizelki o barwie kontrastowej do innych członków zespołu roboczego;
- wykonując operacje dźwigowe w strefie EX należy zapewnić kamizelkę w wykonaniu adekwatnym do strefy przebywania sygnalisty.

PAMIĘTAJ!

- Jeżeli podczas prac na rusztowaniu używane są elektronarzędzia, należy stosować środki bezpieczeństwa, zapobiegające uszkodzeniu przewodów elektrycznych. Doprowadzenie mediów do rusztowań wymaga:
 - oznakowania mediów,
 - uziemienia rusztowania, zabezpieczenia przewodów/węży w sposób uniemożliwiający ich ruch i przypadkowe uszkodzenie / zerwanie / zastawienie drogi komunikacyjnej.

- Droga przemieszczania rusztowań przejezdnych powinna być wyrównana, utwardzona, odwodniona, a jej spadek nie może przekraczać 1%, rusztowania przejezdne powinny być zabezpieczone co najmniej w dwóch miejscach przed przypadkowym przemieszczeniem. Przemieszczanie rusztowań przejezdnych w przypadku, gdy przebywają na nich ludzie jest zabronione.
- Jeżeli przy wykonywaniu robót remontowych używane są narzędzia elektryczne, elektryczne oświetlenie lub spawarki elektryczne, rusztowania powinny być uziemione. Uziemienie rusztowań powinno być zapewnione przez budującego rusztowanie, adnotacja o wykonaniu uziemienia rusztowania powinna znaleźć się w odbiorze technicznym rusztowania.

6.6.2. PRZEGLĄDY RUSZTOWAŃ

Przeglądy techniczne rusztowań codzienne powinny być dokonywane przez kierującego pracami na wysokości oraz przez pracowników pracujących na rusztowaniu. Przegląd codzienny polega na sprawdzeniu, czy:

- rusztowanie nie doznało uszkodzeń lub odkształceń,
- rusztowanie jest kompletne,
- rusztowanie jest prawidłowo zakotwione,
- przewody elektryczne są dobrze izolowane i nie stykają się z konstrukcją rusztowania, stan powierzchni pomostów roboczych i komunikacyjnych jest właściwy (czystość pomostów, w warunkach zimowych - zabezpieczenie przeciwpoślizgowe pomostów),
- nie zaszły zjawiska mające ujemny wpływ na bezpieczeństwo rusztowania,

Przeglądy dekadowe – powinny być wykonywane co 10 dni. Przeprowadza je kierownik budowy lub osoba uprawniona. Celem przeglądu dekadowego jest sprawdzenie, czy w całej konstrukcji rusztowania nie ma zmian, które mogą spowodować katastrofę budowlaną lub stworzyć niebezpieczne warunki eksploatacji rusztowania. Fakt przeprowadzenia przeglądu dekadowego, kierownik budowy lub osoba uprawniona, potwierdza wpisem w protokole odbioru rusztowania.

Przeglądy doraźne – przeprowadzać należy zawsze po dłuższej niż 2 tygodnie przerwie w eksploatacji rusztowania oraz po każdej burzy o sile wiatru powyżej 10m/sek. Czynności sprawdzające zawierają ten sam zakres co przeglądy codzienne i dekadowe. Przegląd powinien być dokonywany przez kierownika budowy lub osobę posiadającą stosowne uprawnienia i potwierdzone w protokole odbioru rusztowania. Przegląd doraźny może być zarządzony w każdym terminie przez organ nadzoru budowlanego.

Postępowanie w przypadku stwierdzenia usterek rusztowań – dostrzeżone usterki powinny być usunięte po każdym przeglądzie przed przystąpieniem do pracy. Za wykonanie przeglądu odpowiedzialny jest kierownik budowy lub uprawniona przez niego osoba. Wyniki przeglądów dekadowych i doraźnych powinny być zapisane w dzienniku budowy przez osoby dokonujące przeglądów.

6.7. PRACE Z UŻYCIEM PODNOŚNIKÓW – PODESTÓW RUCHOMYCH

Zgodnie z postanowieniami obowiązujących przepisów, prace wykonywane z użyciem podnośników należy realizować z zachowaniem następujących zasad:

- przed skorzystaniem z podnośnika należy sprawdzić jego stan techniczny,
- przed rozpoczęciem pracy, kierujący pracami obowiązany jest sprawdzić zgodność uprawnień operatora podnośnika, z typem podnośnika, z którego praca ma być wykonywana. Na podnośniku, w widocznym miejscu musi być umieszczona informacja o dopuszczalnym obciążeniu jego kosza lub platformy.
- prace z podestów podnośników mogą wykonywać wyłącznie pracownicy bez przeciwwskazań medycznych,

- podstawą do podjęcia pracy na wysokości jest dokumentacja techniczno-ruchowa (DTR) urządzenia opracowana przez producenta,
- dokumentem ustalającym szczegółowe warunki bezpieczeństwa i dopuszczającym do wykonywania pracy na wysokości z podnośnika jest zezwolenie pisemne,
- ze względu na możliwość wykonywania pracy w wychyleniu poza kosz lub platformę podnośnika, pracowników należy wyposażać w indywidualny sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości oraz wskazać punkty kotwienia tego sprzętu, dla pełnego zabezpieczenia przed upadkiem z wysokości. Niezbędne jest, aby wykonawca prac był wyposażony w szelki bezpieczeństwa połączone z koszem za pośrednictwem linki bezpieczeństwa (1m) lub za pomocą urządzenia samohamownego (ze zwijającą się taśmą). Największą wygodę w pracy zapewnia proste w użytkowaniu urządzenie samohamowne działające na zasadzie samochodowych pasów bezpieczeństwa. Gdy praca wymaga wychylenia się lub praca jest realizowana na podnośnikach koszowych, wówczas wymaga się wprowadzenia lin asekurujących z obowiązkiem używania przez pracowników pełnych szelek oraz lonż typu Y oraz przypięcia się pracowników do lin zabezpieczających,
- sprzęt i materiały niezbędne do wykonania pracy należy umieścić w centralnym punkcie platformy roboczej podnośnika przed uniesieniem wysięgnika,
- kosze lub platformy robocze podnośników muszą być wyposażone w stabilny, stały system zabezpieczeń przed upadkiem z wysokości w postaci balustrad,
- wchodzenie i wychodzenie pracowników do kosza i z kosza podnośnika w trakcie wykonywania pracy jest dozwolone, jeżeli kosz znajduje się w najniższym możliwym położeniu,
- miejsce wykonywania pracy – ustawienia podnośnika – należy wyposażać w podręczny sprzęt przeciwpożarowy, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.

Warunki użytkowania podnośnika:

- sposób stabilizacji podnośnika na podłożu w trakcie pracy oraz ustalenie zasięgu i poziomu transportowego kosza, należą do uprawnionego pracownika obsługującego podnośnik,
- każdorazowo przed rozpoczęciem unoszenia podnośnika należy upewnić się, co do istnienia wolnej przestrzeni nad podnośnikiem; powinna ona wynosić, co najmniej 1 m ponad krawędź bariery głównej kosza lub platformy roboczej,
- w przypadku zidentyfikowania w miejscu prowadzenia prac linii energetycznych należy postępować zgodnie z zasadami.

Czynności zabronione podczas prac z podnośnikiem:

- operowania podnośnikiem przez osoby nieposiadające stosownych kwalifikacji,
- eksploatacji podnośnika bez ważnego dopuszczenia przez UDT,
- eksploatacji podnośnika na niestabilnym podłożu lub na podłożu o nachyleniu przekraczającym dopuszczalną wartość maksymalną ustaloną w oparciu o DTR,
- pracy na podnośniku na zewnątrz pomieszczeń w czasie burzy i przy wietrze przekraczającym wartość 10 m/s,
- pracy w koszu podnośnika, bez zabezpieczenia w indywidualny sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości,
- przeciążania pomostu kosza podnośnika ponad dopuszczalne, maksymalne obciążenie,
- wchodzenia i schodzenia z kosza podnośnika podczas jego podniesienia oraz wchodzenie i schodzenia po elementach konstrukcyjnych podnośnika,
- użytkowania podnośnika, w którym doszło do wycieku oleju hydraulicznego lub powietrza,
- blokowania wyłączników krańcowych,
- wchodzenia na bariery poręczy kosza, gdy znajduje się on na wysokości,

- zwiększania wysokości platformy poprzez ustawianie na niej drabin i innych elementów,
- manewrowanie podnośnikiem, gdy do barierek kosza lub wysięgnika przymocowane są inne przedmioty lub urządzenia,
- używania podnośnika do transportu przedmiotów, które mogą zwiększyć opór wiatru np. płyty szalunkowe, sklejki itp.,
- wykonywania prac naprawczych lub konserwacyjnych przy podniesionym, niezabezpieczonym dodatkowo wysięgniku,
- poruszania się podnośnikami po drogach publicznych, udostępnionych dla ruchu pojazdów,
- użytkowanie elementów indywidualnego sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości, które brały udział w powstrzymaniu spadania.

Postępowanie w sytuacjach **awaryjnych**:

- w przypadku usterek lub wad warunkujących dalszą bezpieczną eksploatację podnośnika, należy niezwłocznie poinformować bezpośredniego przełożonego,
- w razie wątpliwości dotyczących zachowania warunków bhp przy wykonywaniu poleconych czynności należy się zwrócić do przełożonego o ich wyjaśnienie.

W trakcie prowadzenia prac z podnośnika należy postępować zgodnie ze standardami dotyczącymi prac na wysokości.

6.8. PRACE Z UŻYCIEM KOSZA MONTAŻOWEGO

Podstawowe czynności przed rozpoczęciem pracy z użyciem kosza:

- do prac na wysokości z użyciem kosza należy wytypować pracowników bez przeciwwskazań medycznych,
- dokumentem ustalającym warunki bezpieczeństwa i dopuszczającym do wykonywania pracy na wysokości z kosza, jest zezwolenie pisemne.

Warunki użytkowania kosza:

- wchodzenie i wychodzenie pracowników do kosza i z kosza jest dozwolone, jeżeli kosz znajduje się w najniższym możliwym położeniu,
- ze względu na możliwość wykonywania pracy w wychyleniu poza kosz, pracowników należy wyposażyć w indywidualny sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości oraz wskazać punkty kotwienia tego sprzętu,
- przemieszczanie osób w koszu za pomocą żurawia powinno być podejmowane tylko w wyjątkowych okolicznościach, kiedy nie jest możliwe osiągnięcie dostępu do miejsca pracy przy użyciu urządzeń przeznaczonych do tego celu,
- pracownicy powinni być przemieszczani tylko w specjalnie zaprojektowanych koszach zaopatrzonych w środki zabezpieczające ich i narzędzia przed wypadnięciem z kosza,
- kosz powinien być zabezpieczony przed samoczynnym obrotem i przechyleniem, np. przez zabezpieczenie krętlikiem lub przy użyciu układu wielolinowego,
- kosz powinien mieć instrukcję użytkowania z opisem sposobu ewakuacji osób z kosza w przypadku, gdy żuraw nie posiada mechanizmu awaryjnego opuszczania innego niż grawitacyjny,
- kosz powinien posiadać wyrazisty i kontrastowy kolor,
- kosz powinien posiadać własne zawiesia, które nie mogą być używane do innych celów,
- zawiesia powinny być zamocowane do kosza w taki sposób, aby mogły być odłączone tylko przy pomocy narzędzi,
- podczas przeprowadzania prac spawalniczych z kosza, zawiesia powinny posiadać odpowiednie osłony,
- kosz powinien posiadać tabliczkę znamionową umieszczoną w widocznym miejscu z podstawowymi informacjami: nazwa i adres producenta, rok produkcji, typ, numer

identyfikacyjny, masa własna kosza, udźwig nominalny kosza i dopuszczalna ilość osób w koszu,

- w przypadku zidentyfikowania w miejscu prowadzenia prac linii energetycznych należy postępować zgodnie z zasadami.

Czynności **zabronione** podczas prac z użyciem kosza montażowego:

- eksploatacja kosza bez ważnego dopuszczenia przez UDT,
- prace z kosza w czasie burzy i przy wietrze przekraczającym wartość 10 m/s,
- praca w koszu, bez zabezpieczenia w szelki bezpieczeństwa,
- przeciążanie kosza ponad dopuszczalne, maksymalne obciążenie,
- wchodzenie i wychodzenie z kosza w czasie, gdy nie jest oparty o podłoże,
- wchodzenie na barierki kosza,
- zwiększanie wysokości platformy poprzez ustawianie na niej drabin i innych elementów,
- użytkowanie elementów indywidualnego sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości, które brały udział w powstrzymywaniu spadania.

Postępowanie w sytuacjach **awaryjnych**:

- w przypadku usterek lub wad warunkujących dalszą bezpieczną eksploatację kosza, należy niezwłocznie przerwać prace i poinformować bezpośredniego przełożonego,
- w razie wątpliwości dotyczących zachowania warunków bhp przy wykonywaniu poleconych czynności należy się zwrócić do przełożonego o ich wyjaśnienie.

W trakcie prowadzenia prac z kosza należy postępować zgodnie ze standardami dotyczącymi prac na wysokości.

6.9. PRACE Z UŻYCIEM DRABIN PRZENOŚNYCH

Stosowane w ORLEN Serwis S.A. drabiny przenośne powinny spełniać wymagania Polskich Norm. Drabiny w spółce podlegają okresowym przeglądom co **6 miesięcy**, zgodnie z załącznikiem nr 2 do procedury „Maszyny i inne urządzenia techniczne”. Użytkowane w ORLEN Serwis S.A. drabiny muszą posiadać w widocznym miejscu logo firmy i numer inwentarzowy.

Zgodnie z postanowieniami obowiązujących przepisów, prace wykonywane z użyciem drabin przenośnych należy realizować z zachowaniem następujących zasad:

- do pracy na wysokości mogą być wykorzystywane drabiny jako stanowiska robocze, jedynie w warunkach, w których wykorzystanie innego, bardziej bezpiecznego sprzętu roboczego nie jest uzasadnione z powodu niskiego poziomu ryzyka i krótkotrwałego ich wykorzystania albo istniejących okoliczności, których nie można zmienić.

Wymogi bezpieczeństwa dotyczące pracy z użyciem drabin przenośnych:

- praca wykonywana na wysokości powyżej 1 m nad poziomem podłogi, posadzki lub ziemi zaliczana jest do prac szczególnie niebezpiecznych dla zdrowia i życia pracowników,
- podczas prac na drabinach powyżej 2 m wymaga stosowania wszystkich obowiązujących środków ochrony indywidualnej przed upadkiem z wysokości, należy stosować szelki bezpieczeństwa wraz z linką bezpieczeństwa lub urządzenie samohamowne przymocowane do stałego punktu konstrukcyjnego znajdującego się nad głową pracownika,
- prace na drabinach powinny być organizowane i wykonywane w sposób niezmuszający pracownika do wychylania się poza obrys podstawy drabiny; należy utrzymywać trójpunktowy kontakt z drabiną przez cały czas, kiedy obie stopy i dłoń lub obie dłonie i jedna stopa stykają się z drabiną; zabrania się stania w czasie pracy na jednym z trzech najwyższych szczebli,
- w przypadku, gdy nie ma możliwości podpięcia się do stałego punktu konstrukcji, należy zastosować inne rozwiązania np. drabiny podestowe, rusztowania, podesty, rusztowania przejezdne (z pełnym obarierowaniem), itp.,

- w celu wykonania danej czynności należy stosować wyłącznie odpowiednie i sprawne drabiny i schodki.

Przed skorzystaniem z drabin i schodków należy sprawdzić ich stan techniczny tj.:

- czy szczeble/stopnie są nieuszkodzone,
- czy poprzeczki nie mają widocznych uszkodzeń,
- czy powierzchnie szczebli/stopni są antypoślizgowe,
- czy zabezpieczenia przed poślizgiem, w które wyposażona jest drabina (gumowe stopki), nie są uszkodzone,
- czy mechanizm zabezpieczający przed rozchyleniem się nie ma żadnych widocznych uszkodzeń,
- należy sprawdzić na tabliczce umieszczonej na podłużnicy, jaka jest nośność drabiny oraz czy nie będą przekroczone dopuszczalne obciążenia, określone przez producenta drabiny,
- sprawdzić elementy blokujące drabiny wieloczęściowej – rozsuwanej lub rozstawnej,
- oznakować i wygrodzić strefę niebezpieczną w przypadku zagrożenia spadania przedmiotów.

Warunki użytkowania drabin przenośnych:

- drabiny i schodki muszą być używane zgodnie z ich przeznaczeniem,
- drabiny i schodki nie mogą być ustawiane bez zabezpieczenia na drogach komunikacyjnych,
- podczas korzystania z drabin i schodków należy nosić obuwie robocze,
- drabiny muszą być tak ustawione, aby zapewnić ich stateczność w trakcie użytkowania,
- drabiny przenośne muszą opierać się na stabilnym, trwałym, posiadającym odpowiednie wymiary, nieruchomym podłożu w taki sposób, aby szczeble pozostawały w pozycji poziomej oraz były zabezpieczone przed przemieszczaniem, zanim będą użytkowane,
- zawieszane drabiny muszą być zaczepione w bezpieczny sposób, tak aby zapobiec z wyjątkiem drabin linowych, ich przemieszczaniu lub bujaniu,
- drabiny używane jako środki dostępu muszą być dostatecznie długie, tak aby wystarczająco wystawały ponad platformę dostępu, chyba że zostały zastosowane inne środki zapewniające uchwycenie poręczy,
- drabiny wieloczęściowe łączone lub wysuwane muszą być używane w taki sposób, aby zapobiec przemieszczaniu się ich różnych części względem siebie,
- przejezdne przed ich użyciem muszą być pewnie unieruchomione,
- przez cały czas musi być zapewniona możliwość bezpiecznego uchwycenia poręczy i wsparcia pracowników,
- przenośne drabiny muszą być zabezpieczone przed przemieszczaniem się w trakcie ich użytkowania za pomocą urządzeń przeciypoślizgowych przy górnych lub dolnych końcach podłużnic albo poprzez inne rozwiązania o równoważnej skuteczności,
- drabiny przystawne przystawiać tylko do bezpiecznych punktów oparcia,
- drabiny przystawne powinny wystawać ponad powierzchnię, na którą prowadzą co najmniej 0,75 m, a kąt ich nachylenia powinien wynosić od 650 do 750,
- realizacja z drabin przystawnych prac wymagających siły fizycznej i angażujących obie ręce jest możliwa tylko pod warunkiem zapewnienia 3 punktów podparcia i dodatkowo z asekuracją,
- niezbędne do prac narzędzia powinny być podawane przez osobę ubezpieczającą/asekurującą, a po ich wykorzystaniu powinny być oddane osobie asekurującej,
- praca na drabinach powinna być wykonywana tylko wtedy, gdy warunki pogodowe nie zagrażają bezpieczeństwu i zdrowiu wykonawców prac.

Czynności **zabronione** podczas użytkowania drabin:

- wchodzenie z drabin rozstawnych na położone wyżej miejsca pracy,
- używanie drabiny, jeżeli praca na wysokości zajmie więcej niż 30 minut,
- stosowanie drabin uszkodzonych,
- stosowanie drabin, jako drogi stałego transportu, a także przenoszenia po drabinie ciężarów o masie powyżej 10 kg,
- używania drabiny niezgodnie z przeznaczeniem,
- używania drabiny rozstawnej, jako przystawnej,
- ustawiania drabiny na niestabilnym podłożu,
- wykonywanie robót przy użyciu drabin na wysokości przekraczającej 4 m od poziomu podłogi,
- wykonywanie prac z użyciem drabin w czasie burzy lub wiatru o prędkości przekraczającej 10 m/s,
- opierania drabiny przystawnej o śliskie płaszczyzny, o obiekty lekkie lub wywrotne albo stosy materiałów nie zapewniających stabilności drabiny,
- pracy na drabinach zlokalizowanych w odległości 6 m w poziomie od wszelkich przewodów wysokiego napięcia,
- przeciążanie drabin – waga użytkownika wraz z towarzyszącym mu ciężarem nie może przekraczać nośności drabiny,
- stawiania drabiny przed zamkniętymi drzwiami, jeżeli nie są one zamknięte na klucz od strony ustawianej drabiny,
- ustawiania drabin w bezpośrednim sąsiedztwie maszyn i innych urządzeń w sposób stwarzający zagrożenia dla pracowników używających drabiny,
- wchodzenia i schodzenia z drabiny plecami do niej,
- nadmierne wychylanie się na boki,
- przenoszenie drabiny o długości powyżej 4 m przez jedną osobę,
- wykonywanie prac wymagających obciążenia bocznego, jak np. wiercenie w pełnym materiale w pozycji bokiem do drabiny; jeśli jest to niemożliwe, należy drabinę zabezpieczyć przed przewróceniem się,
- wchodzenie na drabinę z zajęтыми rękami; do przenoszenia narzędzi lub drobnych przedmiotów powinno się stosować torby lub pasy narzędziowe,
- wykonywanie robót murarskich i tynkarskich,
- przerabianie drabin we własnym zakresie, w celu przystosowania ich do ustawiania na schodach lub pochylniach,
- przesuwanie drabiny znajdującej się na jej szczeblach lub stopniach,
- rozstawianie drabin na ruchomym podłożu (palety, cegły, dźwigi, rusztowania, łyżki koparek, samochody dostawcze, pomosty robocze),
- użytkowanie elementów indywidualnego sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości, które brały udział w powstrzymaniu spadania.

Postępowanie w sytuacjach **awaryjnych**:

- w przypadku usterek lub wad warunkujących dalszą bezpieczną eksploatację drabiny, powinna ona być natychmiast wycofana z użytkowania,
- o wycofaniu drabiny z eksploatacji należy niezwłocznie poinformować bezpośredniego przełożonego,
- w razie wątpliwości dotyczących zachowania warunków bhp przy wykonywaniu poleconych czynności należy się zwrócić do przełożonego o ich wyjaśnienie.

6.10. PRACE Z UŻYCIEM DRABIN LINOWYCH

Zgodnie z postanowieniami obowiązujących przepisów, prace wykonywane z użyciem drabin linowych należy realizować z zachowaniem następujących zasad:

- drabiny linowe przed rozpoczęciem eksploatacji muszą być zamocowane do stałych elementów konstrukcji w sposób uniemożliwiający ich odłączenie lub poluzowanie, w przypadku stwierdzenia niewłaściwego zamontowania należy natychmiast wstrzymać pracę i usunąć niezgodności,
- drabinę sznurową należy zabezpieczyć np. przed wpadnięciem do środka zbiornika i zabezpieczyć przed przetarciem o ostre krawędzie oraz niszcącym działaniem mediów chemicznych,
- pracownicy użytkujący drabiny linowe powinni korzystać z szelek bezpieczeństwa z liną asekuracyjną; lina asekuracyjna musi być w sposób ciągły kontrolowana i zabezpieczana przez pracownika asekurującego,
- w czasie prowadzenia prac niezbędna jest asekuracja stała. Jeśli pracownik asekurujący prace musi oddalić się z miejsca prowadzenia robót pozostali pracownicy są zobligowani przerwać pracę aż do momentu powrotu asekurującego.

6.11. PRACE Z UŻYCIEM POMOSTÓW ROBOCZYCH

Pomosty robocze ze względu na swoją budowę można podzielić na:

- pomosty robocze, jako rusztowania robocze,
- pomosty robocze, jako tymczasowe konstrukcje (pomosty robocze deskowań, konsole wiszące, pomosty robocze w szachtach, itp.),
- pomosty robocze transportowe na wysuwnicach,
- pomosty robocze wykonane z siatek bezpieczeństwa,
- pomosty robocze, jako stałe konstrukcje (dojścia do urządzeń technicznych, galerie, itp.),
- pomosty robocze, jako elementy konstrukcji maszyn i urządzeń, drabiny podestowe.

Zgodnie z postanowieniami obowiązujących przepisów, prace wykonywane z użyciem pomostów roboczych należy realizować z zachowaniem następujących zasad:

- stabilne i zabezpieczone podesty przed nieprzewidywaną zmianą położenia oraz odpowiednią wytrzymałość na przewidywane obciążenie,
- powierzchnia pomostu powinna być wystarczająca dla pracowników, narzędzi i niezbędnych materiałów,
- podłoga powinna być pozioma i równa, trwale umocowana do elementów konstrukcyjnych pomostu,
- w widocznym miejscu pomostu powinny być umieszczone czytelne informacje o wielkości dopuszczalnego obciążenia.
- wybór odpowiedniego typu podestów roboczych należy uwzględnić w Ocenie Ryzyka dla Zadania oraz w Instrukcji Bezpiecznego Wykonywania Robót (IBWR),
- prace na pomostach roboczych jako rusztowaniach roboczych, należy planować, przygotowywać i prowadzić w oparciu o zapisy wytycznych prace na rusztowaniach,
- prace na pomostach roboczych jako tymczasowych konstrukcjach, należy prowadzić w oparciu o wytyczne ogólne oraz wytyczne do prac na obiektach wysokich o ograniczonej możliwości ewakuacji,
- pomosty robocze drewniane muszą być wykonane na podstawie indywidualnego projektu, sporządzonego w oparciu o wymagania polskich norm, pomosty robocze transportowe na wysuwnicach muszą być wykonane i zamontowane do konstrukcji budynku na podstawie projektu indywidualnego, sporządzonego w oparciu o wymagania polskich norm,

pomosty robocze transportowe mogą być użytkowane po dokonaniu odbioru przez kompetentną osobę, upoważnioną przez kierownika robót/budowy. Kopia protokołu powinna być wywieszona na pomoście roboczym,

- na pomostach roboczych powinna być zamieszczona informacja o maksymalnym obciążeniu roboczym,
- pomosty robocze jako tymczasowa konstrukcja (pomosty robocze z deskowań, konsole wiszące), muszą być zmontowane i eksploatowane na podstawie dokumentacji techniczno-ruchowej deskowania.
- balustrady ochronne na pomostach roboczych o wysokości powyżej 2 m mogą mieć przerwy jedynie w miejscach wejścia lub zejścia z drabin lub schodów,
- pomosty robocze muszą być montowane przez osoby posiadające wymagane kwalifikacje,
- drabiny podestowe mogą być używane wyłącznie w celu uzyskania dostępu do nieosiągalnych z poziomu podłoża miejsc wykonywania pracy. Należy przy tym zwrócić uwagę, aby obciążenie drabiny nie przekraczało dopuszczalnego obciążenia,
- podczas transportu pionowego podestów roboczych za pomocą żurawi należy używać atestowanych uchwytów, haków oraz zawiesi,
- podczas wchodzenia na pomosty robocze za pomocą drabin, należy przestrzegać wymagań zawartych w wytycznych dotyczących drabin,
- podczas wchodzenia na pomosty robocze za pomocą schodni systemowych, należy przestrzegać wymagań zawartych w wytycznych dotyczących rusztowań oraz zapewnić bezpieczne przejście ze schodni na pomost roboczy,
- podczas dostawiania się na pomosty robocze za pomocą dźwigów osobowych, należy przestrzegać wymagań zawartych w wytycznych dotyczących żurawi, żurawików, dźwigów wind, suwnic oraz wykonać bezpieczne przejście z dźwigu na pomost roboczy,
- jeżeli podczas robót na pomoście roboczym występuje ryzyko upadku materiałów z wysokości, należy pomost roboczy zabezpieczyć siatkami ochronnymi lub innym skutecznym zabezpieczeniem,
- podczas demontażu podestów roboczych należy wywiesić informację o prowadzonych pracach demontażowych oraz o zakazie wejścia na pomosty robocze,
- po zakończeniu pracy na pomoście roboczym należy uprzątnąć materiały i narzędzia.

Przy poruszaniu się pracowników po przejściach i pomostach roboczych na instalacjach produkcyjnych, których podłogi składają się z demontowanych elementów (np. kratek Vema), tzn. dających się usunąć pracownik powinien:

- po wyrażeniu zgody przez osoby kierujące komórką organizacyjną i w uzasadnionych tylko przypadkach demontować elementy podłóg przejść lub pomostów roboczych,
- bezwzględnie powiadomić o tym osoby kierujące komórką organizacyjną,
- otwór powstały po demontażu wygrodzić stałymi elementami i oznakować w widoczny sposób,
- zobowiązać wykonawcę prac do prawidłowego ułożenia i zamocowania (wykluczając spawanie punktowe) zdemontowanych wcześniej elementów podłóg i ich zabezpieczenia przed jakimkolwiek niebezpiecznym ich ruchem.

Czynności **zabronione** podczas użytkowania pomostów roboczych:

- zabrania się użytkowania pomostów roboczych niezgodnie z przeznaczeniem,
- zabrania się nadmiernego obciążania pomostów roboczych,
- zabrania się pracy na pomoście roboczym bez dopuszczenia pomostu do użytkowania,
- zabrania się przebywania wykonawcom prac na pomoście roboczym podczas podnoszenia pomostu za pomocą żurawia,
- niedozwolone jest wchodzenie na pomost roboczy po elementach deskowania.

6.12. PRACE NA DACHACH

Przed rozpoczęciem robót dachowych należy każdorazowo opracować Instrukcję Bezpiecznego Wykonywania Robót (IBWR), uwzględniając wyniki Oceny Ryzyka dla Zadania (JSA), z którą powinni zostać zapoznani wszyscy pracownicy biorący udział w zadaniu.

Wszystkie roboty na dachach muszą być prowadzone pod bezpośrednim nadzorem kierującego pracami, przebywającego cały czas w miejscu wykonywania robót.

Prace na dachach zależą przede wszystkim od charakterystyki pokrytego dachem obiektu. Od tego, w jaki sposób będą prowadzone prace na dachach, zależą środki bezpieczeństwa, które należy przedsięwziąć biorąc pod uwagę: konstrukcję dachu, stan techniczny, ocenę wytrzymałości oraz czym jest pokryty i jak będą transportowane materiały konieczne do wykonania pracy. Planując prace na starych dachach należy zlokalizować jego części o małej wytrzymałości oraz przeanalizować to pod kątem określenia niezbędnych środków bezpieczeństwa.

Transport pionowy materiałów dekarских na dach można realizować za pomocą wysięgnika pod warunkiem, że będzie on zamocowany w sposób gwarantujący stabilność, a zblocze będzie miało konstrukcję zapobiegającą spadnięciu liny. Prace należy organizować i wykonywać tak, aby pracownik nie był zmuszony wychylać się poza obrys dachu oraz zbliżać się zbyt blisko do krawędzi dachu.

Zgodnie z postanowieniami obowiązujących przepisów, prace wykonywane na dachach należy realizować z zachowaniem następujących zasad:

- zapewnić bezpieczne wejście na dach i zejście z dachu,
- sprawdzić, czy nad połacią dachową nie przebiega czynna napowietrzna linia energetyczna,
- sprawdzić, czy w dachu nie ma świetlików, bądź otworów w stropach, a jeśli są należy zabezpieczyć przed możliwością wypadnięcia lub ogrodzić balustradą,
- zabezpieczyć krawędź dachu przed spadnięciem materiałów wykorzystywanych do pracy,
- dokonać oznakowania i trwałego ogrodzenia strefy niebezpiecznej wokół budynku, na którego dachu wykonuje się prace, gdzie może dojść do upadku narzędzi czy innych przedmiotów niebezpiecznych dla osób przebywających na poziomie zerowym,
- podczas organizacji prac na dachach w pierwszej kolejności uwzględnić zastosowanie środków ochrony zbiorowej, tj. rusztowań, siatek bezpieczeństwa, barier, elementów amortyzujących upadek, a w dalszej kolejności bezwzględnie zapewnić pracownikom odpowiedni sprzęt ochrony indywidualnej zgodnie z zasadami pracy na wysokości,
- system zabezpieczeń linowych stosowany wraz z szelkami bezpieczeństwa musi zostać przypięty do stałego punktu asekuracyjnego (zakotwienia) o odpowiedniej wytrzymałości,
- punkty zakotwienia powinny być zlokalizowane na dachu, zgodnie z odpowiednim projektem i dopuszczeniami. Zezwala się na stosowanie przez wykonawców tymczasowych punktów „mobilnych” np. typu masa bezwładnościowa oraz innych atestowanych systemów powstrzymujących spadek.

Czynności **zabronione** podczas wykonywania prac na dachach:

- jeżeli do zmroku nie zapewniono oświetlenia pozwalającego na dobrą widoczność,
- w czasie gęstej mgły, opadów deszczu, śniegu oraz gołoledzi,
- w czasie burzy i przy wietrze o prędkości przekraczającej 10 m/s,
- użytkowania elementów indywidualnego sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości, które brały udział w powstrzymywaniu spadania.

6.13. POSTĘPOWANIE W SYTUACJI AWARYJNEJ

Przed podjęciem prac należy określić i zakomunikować metody ewakuacji oraz zabezpieczyć środki konieczne do tego celu (np. zestaw ewakuacyjny dostosowany do rodzaju prowadzonych prac). Należy postępować zgodnie z przyjętym scenariuszem awaryjnym opisanym

w IBWR/BIOZ/IBRP/Zezwoleniu (wskazanie miejsca zbiórki do ewakuacji, posiadanie właściwego sprzętu ewakuacyjnego). Wykonawca prac na wysokości powinien jak najszybciej ewakuować się lub być ewakuowany do poziomu podłoża. Do ewakuacji powinien przystąpić wykonawca prac na wysokości odpowiednio przeszkolony z obowiązków wynikających z asekuracji prac na wysokości bądź asekurujący znajdujący się w pobliżu.

Do ewakuacji należy użyć przygotowanego zestawu ewakuacyjnego lub innego sprzętu określonego w IBWR/BIOZ/IBRP/Zezwoleniu. Za stan i kompletność sprzętu ewakuacyjnego oraz jego nieuzasadnione użycie odpowiada nadzorujący ze strony wykonawcy.

Numery alarmowe:

- **telefon 19 998** w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku (ORLEN S.A.),
- **telefon 19 998** w BOP – Basell ORLEN Polyolefins,
- **telefon 19 998** w Zakładzie PTA, CCGT (ORLEN S.A.) i ANWIL S.A. we Włocławku,
- **telefon (32) 612 13 72, (24) 201 03 00** w Zakładzie Trzebinia ORLEN Południe S.A.,
- **telefon (13) 43 84 112, 722 222 901** w Zakładzie Jedlicze ORLEN Południe S.A.

6.14. NADZÓR I ZASADY UŻYTKOWANIA SPRZĘTU CHRONIĄCEGO PRZED UPADKIEM

Zasady użytkowania sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości opisuje Instrukcja „Użytkowania środków ochrony indywidualnej” stanowiąca załącznik do Procedury „Środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie ochronno-robocze” w ORLEN Serwis S.A.

6.15. DOBRA PRAKTYKA

Krótkie zasady postępowania **TAK/NIE**

TAK

- **Sprawdź i zapewnij dostateczną ilość oświetlenia** oraz środków komunikacji.
- **Sprawdź** stan rusztowań przed użyciem.
- **Zawsze zakładaj uprząż bezpieczeństwa**, kiedy pracujesz na wysokości z potencjalną możliwością upadku z dwóch metrów lub więcej.
- **Zawsze zakładaj uprząż bezpieczeństwa**, kiedy pracujesz na wysokich rusztowaniach, podnośnikach podestowych lub nożycowych.
- **Upewnij się**, że rusztowania zostały dopuszczone do pracy, są odpowiednio posadowione, skonstruowane i zabezpieczone poręczą.
- **Upewnij się**, że Twój sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości był niedawno sprawdzony,
- **Poruszając się**, nie wolno trzymać rąk w kieszeni i trzymać tam niezabezpieczonych, luźnych przedmiotów, grożących wypadnięciem.
- **Wchodząc, zawsze staraj się** mieć trzy punkty podparcia.
- **Gdy się poruszasz**, skup się na tym, gdzie stawiasz swoje stopy.
- **Po wejściu na wyższy poziom** zamykaj klapę / barierę dostępu.
- **Chron się** i innych przed upadkiem.
- **Stosuj** odpowiednie środki zabezpieczające przed upadkiem z góry.
- **Sprawdź stabilność** i prawidłowe działanie oraz funkcje bezpieczeństwa podnośników podestowych lub nożycowych przed użyciem.
- **Stosuj** do pracy drabiny rozstawne lub stabilne podesty.
- **Zabezpiecz narzędzia / elementy** przed upadkiem z wysokości.

NIE

- **Nie przekraczaj ograniczeń dopuszczalnych obciążeń.**
- **Nigdy nie chodź tyłem.**
- **Nie wykonuj gwałtownych ruchów, gdy jesteś zajęty pracą.**
- **Nie wykonuj** wspinaczki lub metod alpinistycznych bez odpowiednich szkoleń i uzyskania stosownych kwalifikacji.
- **Nie używaj** pasów przedłużających uprząż bezpieczeństwa.
- **Nie używaj drabiny**, jeżeli Twoja praca zajmie więcej niż 30 minut

7. ZAŁĄCZNIKI

BRAK

8. TABELA ZMIAN

Lp.	Nr rozdziału/ nr strony dokumentu	Data wprowadzenia zmiany	Opis zmiany
1.			Instrukcja zastępuje Zarządzenie nr 53/OS/2023 z dn.26.10.2023 dot. wprowadzenie w ORLEN Serwis S.A. Instrukcji I-3 do Procedury P-18 Prace na wysokości.
2.	1 – 18 str.	05.03.2026	Zmiany w Instrukcji obejmowały ujednolicenie oraz aktualizację zasad przeglądu prac na wysokości.